

Oddziaływanie wychowawcze

20 lipca 2012

Oddziaływanie wychowawcze zależy nie tylko od doboru odpowiednich metod opieki i od właściwych metod kierownictwa. Obejmuje ono nie tylko planowanie życia rodzinnego ale i jego organizowanie.

C. Czapów wymienia następujące style kierowania rodziną: okazjonalne, autokratyczne i demokratyczne. Kierowanie zachowaniem dziecka musi opierać się o wszystkie, wyżej wymienione, gdyż stosowanie tylko jednej z jego form nie przyniesie pożądanych efektów.[1]

Niejednokrotnie zewnętrzna i arbitralna kontrola jest konieczna. Nie należy jej jednak stosować szablono i zawsze, w kierowaniu dzieckiem potrzebne jest twórcze i odpowiednie do okoliczności stosowanie pewnych elementów wchodzących w skład wszystkich stylów kierowania. Chodzi przy tym o to, by wraz z rozwojem dziecka i dopóki nie jest jeszcze osobą dorosłą w coraz większej mierze stosować demokratyzm.

Kierowanie stylem (wychowania) zachowania się młodego pokolenia musi być elastyczne i konsekwentne, szczególnie w odniesieniu do dziecka małego, kiedy to kształtuje się model wzajemnych kontaktów. Jest to możliwe dzięki skutecznemu dopływowi informacji o dziecku i skutecznym ich przekazywaniu. Rodzice jednak dość często nie uświadamiają sobie potrzeby rozsądnego organizowania i kierowania procesem wychowawczym. Niejednokrotnie podejmowane przez nich działania przybierają charakter okazjonalny i żywiołowy.

Stąd też nieracjonalny i niewłaściwy charakter wychowania wywołuje niekorzystne efekty, przejawiające się w szkodach i ujemnych skutkach wychowawczych.

Oddziaływanie wychowawcze to kluczowy element procesu socjalizacji, który obejmuje szereg działań, mających na celu

kształtowanie postaw, zachowań oraz wartości młodego człowieka. Jest to proces złożony, w którym zarówno rodzice, nauczyciele, jak i inne osoby pełniące funkcje wychowawcze, odgrywają istotną rolę. Wychowanie, jako proces ukierunkowany, ma na celu przygotowanie dziecka do funkcjonowania w społeczeństwie, zarówno w sferze osobistej, jak i społecznej. Oddziaływanie wychowawcze wpływa na rozwój moralny, emocjonalny, społeczny oraz intelektualny dziecka, dlatego jest ono nieodzownym elementem w kształtowaniu przyszłego dorosłego człowieka.

Oddziaływanie wychowawcze rozpoczyna się w rodzinie, która jest pierwszym i podstawowym środowiskiem, w którym dziecko zdobywa swoje doświadczenia życiowe. Rodzice, jako pierwsi wychowawcy, mają decydujący wpływ na kształtowanie się osobowości dziecka. Ich postawy, wartości oraz metody wychowawcze stają się wzorem dla dziecka i są przez nie naśladowane. Oddziaływanie wychowawcze w rodzinie polega na bezpośrednim kontakcie dziecka z rodzicami oraz innymi członkami rodziny, a także na systematycznym przekazywaniu norm społecznych, moralnych i kulturowych. Dziecko, obserwując swoich rodziców, uczy się, jakie zachowania są akceptowane, a jakie nie, co jest dobre, a co złe. Jest to pierwszy krok w procesie socjalizacji, który ma fundamentalne znaczenie dla dalszego rozwoju dziecka.

Rodzina jako instytucja wychowawcza wpływa na rozwój emocjonalny dziecka poprzez kształtowanie jego poczucia bezpieczeństwa, tożsamości oraz przynależności do grupy. Oddziaływanie emocjonalne rodziców jest szczególnie istotne w pierwszych latach życia dziecka, kiedy to kształtuje się jego więź z rodzicami oraz poczucie własnej wartości. Wspierające i pełne miłości oddziaływanie rodziców buduje u dziecka stabilne fundamenty emocjonalne, które pozwalają mu na rozwój zdrowych relacji interpersonalnych w przyszłości. W przypadku braku odpowiedniego wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców, dziecko może mieć trudności w nawiązywaniu relacji, radzeniu

sobie ze stresem oraz budowaniu swojej tożsamości.

Kolejnym ważnym elementem oddziaływania wychowawczego w rodzinie jest kształtowanie postaw moralnych dziecka. Rodzice poprzez swoje zachowania i decyzje uczą dziecko, jakie wartości są ważne i jakie zasady należy respektować. W ten sposób dziecko uczy się, co jest sprawiedliwe, a co niesprawiedliwe, co jest uczciwe, a co nie. Oddziaływanie moralne rodziców jest kluczowe dla rozwoju sumienia dziecka oraz jego zdolności do oceny moralnej własnych i cudzych działań. Dzięki odpowiedniemu oddziaływaniu wychowawczemu, dziecko rozwija umiejętność dokonywania wyborów zgodnych z wartościami i normami społecznymi, co jest niezbędne w jego dalszym życiu.

Oprócz rodziny, istotnym środowiskiem wychowawczym jest szkoła, gdzie nauczyciele odgrywają kluczową rolę w oddziaływaniu wychowawczym na dzieci. Szkoła jest miejscem, gdzie dziecko nabywa wiedzę, ale także uczy się funkcjonowania w grupie, przestrzegania zasad oraz współpracy z innymi. Nauczyciele, jako autorytety, mają ogromny wpływ na kształtowanie postaw i zachowań uczniów. Ich oddziaływanie wychowawcze obejmuje nie tylko przekazywanie wiedzy, ale także kształtowanie umiejętności społecznych, takich jak współpraca, komunikacja, rozwiązywanie konfliktów oraz odpowiedzialność. Poprzez swoje działania, nauczyciele modelują zachowania uczniów, ucząc ich szacunku do innych, tolerancji oraz zaangażowania społecznego.

Ważnym elementem oddziaływania wychowawczego w szkole jest również rozwijanie u dzieci umiejętności krytycznego myślenia oraz samodzielności w podejmowaniu decyzji. Nauczyciele, poprzez różnorodne metody dydaktyczne, zachęcają uczniów do refleksji nad własnym postępowaniem oraz do krytycznej analizy otaczającego ich świata. Oddziaływanie wychowawcze nauczycieli jest szczególnie istotne w kontekście rozwijania u dzieci odpowiedzialności za własne działania oraz umiejętności przewidywania konsekwencji swoich decyzji. W ten sposób szkoła

staje się nie tylko miejscem nauki, ale również miejscem wychowania, które przygotowuje młodych ludzi do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Oddziaływanie wychowawcze nie ogranicza się jednak tylko do rodziny i szkoły. Ważnym czynnikiem w procesie wychowawczym są również rówieśnicy, którzy mają ogromny wpływ na kształtowanie postaw i zachowań dziecka. Relacje z rówieśnikami pozwalają dziecku na rozwijanie umiejętności społecznych, takich jak współpraca, negocjacje, rozwiązywanie konfliktów oraz budowanie relacji interpersonalnych. Oddziaływanie rówieśników może być zarówno pozytywne, jak i negatywne, dlatego ważne jest, aby dziecko miało odpowiednie wsparcie ze strony dorosłych, którzy będą monitorować jego kontakty z rówieśnikami oraz reagować w sytuacjach, które mogą negatywnie wpłynąć na jego rozwój.

Współczesne media również odgrywają istotną rolę w oddziaływaniu wychowawczym, szczególnie w dobie cyfryzacji i powszechnego dostępu do informacji. Media, zarówno tradycyjne, jak i elektroniczne, mają ogromny wpływ na kształtowanie postaw i wartości dzieci oraz młodzieży. Dzieci, które spędzają dużo czasu przed ekranem, są narażone na oddziaływanie treści, które mogą wpłynąć na ich postrzeganie świata, relacje z innymi oraz na ich wartości moralne. Dlatego ważne jest, aby rodzice i nauczyciele zwracali uwagę na treści, z jakimi dziecko się styka, oraz aby uczyli je krytycznego podejścia do mediów. W ten sposób można zminimalizować negatywne oddziaływanie mediów oraz wspierać rozwój zdrowych i konstruktywnych postaw u dzieci.

Oddziaływanie wychowawcze jest procesem dynamicznym i wielokierunkowym, który trwa przez całe życie człowieka. Wpływ na kształtowanie się postaw i wartości dziecka mają zarówno rodzice, nauczyciele, rówieśnicy, jak i szersze środowisko społeczne, w którym dziecko dorasta. Proces ten nie jest jednorodny i różni się w zależności od kultury, systemu wartości, a także indywidualnych cech dziecka. Kluczowe w

oddziaływaniu wychowawczym jest zrozumienie, że każde dziecko jest inne i wymaga indywidualnego podejścia, które uwzględnia jego potrzeby, możliwości oraz predyspozycje.

Oddziaływanie wychowawcze powinno być ukierunkowane na wszechstronny rozwój dziecka – zarówno intelektualny, emocjonalny, jak i społeczny. Wspieranie dziecka w jego rozwoju wymaga nie tylko przekazywania mu wiedzy i umiejętności, ale także budowania jego poczucia własnej wartości, rozwijania empatii, oraz kształtowania umiejętności radzenia sobie z trudnościami. W ten sposób oddziaływanie wychowawcze staje się fundamentem, na którym dziecko buduje swoje życie, relacje z innymi oraz swoje miejsce w społeczeństwie.

Oddziaływanie wychowawcze jest nieodłącznym elementem procesu socjalizacji, który kształtuje młodego człowieka na wielu płaszczyznach. Rodzina, szkoła, rówieśnicy oraz media mają kluczowy wpływ na rozwój dziecka, kształtując jego postawy, wartości oraz umiejętności społeczne. Oddziaływanie wychowawcze powinno być procesem świadomym i ukierunkowanym, który uwzględnia indywidualne potrzeby dziecka oraz jego potencjał. Tylko w ten sposób można zapewnić dziecku harmonijny rozwój, który pozwoli mu na pełne i satysfakcjonujące życie w społeczeństwie.

[1] C. Czapów, Rodzina a wychowanie, Nasza Księgarnia, Warszawa 1968, s. 145-146

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.